

## Sosiaali- ja terveysvaliokunta

**Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2016/2341 (IORP II) ja direktiivin 2016/97 vakuutusten tarjoamisesta sekä komission ehdotuksesta yleiseurooppalaisesta yksilöllisestä eläketuotteesta annetun asetuksen 2019/1238 (PEPP) uudelleen tarkastelemisesta**

Suurelle valiokunnalle

### JOHDANTO

#### *Vireilletulo*

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2016/2341 (IORP II) ja direktiivin 2016/97 vakuutusten tarjoamisesta sekä komission ehdotuksesta yleiseurooppalaisesta yksilöllisestä eläketuotteesta annetun asetuksen 2019/1238 (PEPP) uudelleen tarkastelemisesta (U 11/2026 vp): Asia on saapunut sosiaali- ja terveysvaliokuntaan lausunnon antamista varten. Lausunto on annettava suurelle valiokunnalle.

#### *Asiantuntijat*

Valiokunta on kuullut:

- neuvotteleva virkamies Outi Aalto, sosiaali- ja terveysministeriö

Valiokunta on saanut kirjalliset lausunnot:

- Finanssivalvonta
- Akava ry
- Elinkeinoelämän keskusliitto ry
- Eläkesäätiöyhdistys - ESY ry
- STTK ry

Valiokunta on saanut ilmoituksen, ei lausuttavaa:

- Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry

## Valiokunnan lausunto StVL 3/2026 vp

### VALTIONEUVOSTON KIRJELMÄ

#### *Ehdotus*

Komissio antoi marraskuussa 2025 tiedonannon toimenpidepaketista, joilla voitaisiin varmistaa kansalaisille riittävät eläketulot ja parantaa mahdollisuuksia saada parempia lisäeläkkeitä. Toimenpiteet kuuluvat komission säästämisen- ja sijoitusunionihankkeeseen (SIU). Komissio esitti lisäeläkedirektiivin muuttamista (IORP II, Directive on Institutions for Occupational Retirement Provision) tavoitteena vahvistaa ja modernisoida puitteita, jotta voitaisiin lisätä tehokkuutta ja tukea luottamusta lisäeläkejärjestelmään. Samalla komissio ehdotti PEPP-asetuksen (pan-European Personal Pension Product) uudistamista, jonka tarkoituksena on myös auttaa turvaamaan kansalaisille riittävät tulot eläkkeelle siirtymisen yhteydessä parantamalla mahdollisuuksia tehdä PEPP-tuotteesta aidosti eurooppalainen, kustannustehokas ja joustava pitkän aikavälin säästötuote. Komissio antoi myös suosituksen eläkkeiden seurantarjestelmistä, eläketulostauluista ja automaattisesta jäsenyydestä lisäeläkejärjestelmiin.

Komissio ehdottaa IORP II -direktiiviin lukuisia teknisiä muutoksia ja selvennyksiä. Lisäksi komissio ehdottaa muun muassa direktiivin valinnaista soveltamista eläkerahastoihin, jotka eivät kuulu direktiivin soveltamisalaan, koska monet näistä instituutioista hallitsevat erittäin merkittäviä eläkevaroja ja muodostavat tärkeän osan eläkejärjestelmien kokonaisuudesta. Sijoitustoimintaan liittyen ehdotetaan varovaisuusperiaatteen soveltamista lisäeläkelaitosten sijoituksia koskevana perustandardina. Näin keskityttäisiin enemmän mm. riskiperusteisuuteen ja lisäeläkelaitokset voisivat sijoittaa kaikentyyppisiin omaisuuseriin, jos ne pystyvät tunnistamaan, seuraamaan, hallitsemaan ja raportoimaan niihin liittyviä riskejä. Ehdotuksen mukaan jäsenvaltioiden mahdollisuus soveltaa sijoitusrajoituksia jäsenten ja edunsaajien suojaamiseksi olisi rajoitettava tapauksiin, joissa jäsenet ja edunsaajat kantavat sijoitusriskin, eivätkä nämä rajoitukset saisi johtaa yleiseen kieltoon sijoittaa tiettyihin omaisuusluokkiin. PEPP-asetukseen ehdotetaan muutoksia muun muassa PEPP-perustuotteen osalta. Komission tavoitteena on tehdä siitä digitaalisten kanavien kautta myytävä yksinkertainen tuote, jota voitaisiin myydä ilman neuvontaa. Tuotteen osalta poistettaisiin muun muassa 1 prosentin maksukatto ja uusia muutoksia

#### *Valtioneuvoston kanta*

Valtioneuvosto pitää molempien ehdotusten yleistä tavoitetta varmistaa riittävät, turvatut ja kestävät eläkkeet Euroopan unionissa tärkeänä. Valtioneuvosto kannattaa lakisääteisen eläkkeen rinnalle täydentävien lisäeläkejärjestelyjen sääntelyn kehittämistä. Eläkesäästämismuotojen tarjonnan monipuolistuminen ja lisääntyminen sekä tästä seuraava kilpailun lisääntyminen on lähtökohtaisesti kannatettavaa.

Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että IORP II-direktiivin keskeisenä lähtökohtana tulee edelleen olla, ettei sitä sovelleta jakojärjestelmäperiaatteella toimiviin eläkejärjestelmiin. Suomen työeläkejärjestelmän kaltainen osittain rahastoiva malli ei ole yhteensopiva IORP II-direktiivin kanssa ja EU:n tasolla koordinoituja sosiaaliturvajärjestelmiä (EY 883/2004 ja EY 987/2009) hallinnoivat laitokset tulee edelleen jättää selkeästi direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle. Suomen lakisääteisen työeläkejärjestelmän erityisasema ei saa vaarantua muutosten johdosta.

## **Valiokunnan lausunto StVL 3/2026 vp**

Direktiiviin ehdotetut muutokset ovat monelta osin hallinnollisesti tiukentavaa sääntelyä. Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että sääntely ei muodostu kohtuuttoman raskaaksi pienille toimijoille, joita suurin osa suomalaisista lisäeläkesäätiöistä on. Lisäksi sääntelyn tulisi paremmin ottaa huomioon kansalliset erityispiirteet.

Valtioneuvosto katsoo, että komission ehdottaman seurantajärjestelmän ei tulisi kattaa lisäeläkkeitä niiden vähäisen merkityksen vuoksi. Lisäksi lisäeläkkeiden lisääminen lakisääteisen työeläkkeen seurantajärjestelmään puuttuisi EU-sääntelyn ulkopuolelle jätettyihin eläkkeisiin (Solvensi II-direktiivin soveltamisala) ja sen voidaan katsoa puuttuvan kansalliseen oikeuteen määritellä eläkejärjestelmä. Eläkkeiden seurantajärjestelmien kehittäminen tulee valtioneuvoston kannan mukaan jättää suositustasoiseksi.

Valtioneuvoston näkemyksen mukaan EIOPAlle annettavaa valtuutta antaa ohjeistuksia tulee arvioida neuvottelujen kuluessa tarkemmin. Valtioneuvosto katsoo, että EIOPAlle annettavaa mahdollisuutta antaa ohjeita toimintaa koskevista vakavaraisuus- yms. vaatimuksista sekä vakuutetuille ja eläkeläisille annettavista tiedoista tulee arvioida neuvottelujen edetessä huolellisesti, ja että mahdollisten EU-tason ohjeistusten tulisi ottaa huomioon kansallisten järjestelmien erityispiirteet.

Valtioneuvosto pitää PEPP-asetuksen uudistamishdotuksen tavoitteita lähtökohdiltaan kannatettavina. PEPP-tuotteiden houkuttelevuuden ja saavutettavuuden parantaminen on kannatettavaa tuotteen käyttöönoton lisäämiseksi koko Euroopassa. Valtioneuvosto pitää kuitenkin PEPP-asetukseen ehdotettuja muutoksia riittämättöminä lisäämään PEPP-tuotteiden houkuttelevuutta merkittävästi. Valtioneuvosto arvioi neuvottelujen tuloksena syntyvästä kompromissista kokonaisuutena.

### **VALIOKUNNAN PERUSTELUT**

Komission osana säästämis- ja sijoitusunionihanketta (SIU) julkaiseman eläkepaketin tavoitteena on vahvistaa lisäeläkkeiden kestävyttä ja lisätä täydentävien eläkkeiden roolia väestön ikääntyessä ja työikäisen väestön määrän laskiessa sekä auttaa kansalaisia turvaamaan riittävät eläketulot parantamalla lisäeläkkeiden saatavuutta. Lisäksi tavoitteena on lisätä eläkerahastoille mahdollisuuksia sijoittaa monipuolisemmin. Lisäeläkedirektiiviin (IORP III, Directive on Institutions for Occupational Retirement Provision) ehdotettujen muutosten tavoitteena on uudistaa sijoitussääntöjä, yksinkertaistaa rajojen yli tapahtuvaa toimintaa, vahvistaa valvontaa, lisätä lisäeläkelaitosten tehokkuutta sekä parantaa tietojen läpinäkyvyyttä. PEPP-asetuksen (pan-European Personal Pension Product) uudistamisen tavoitteena on parantaa mahdollisuuksia tehdä PEPP-tuotteesta eurooppalainen, kustannustehokas ja joustava pitkän aikavälin säästötuote.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta korostaa, että valmistelussa tulee varmistua erityisesti siitä, että kansalliset eläkejärjestelmän erityispiirteet otetaan sääntelyssä huomioon ja etteivät muutokset miltään osin vaaranna Suomen lakisääteisen työeläkejärjestelmän erityisasemaa. Suomessa lisäeläkkeiden merkitys on pieni ja ne muodostavat vain viisi prosenttia kaikista eläkkeistä. Pääosa eläketurvasta hoidetaan lakisääteisen työeläketurvan kautta. Suomen lakisääteisen työeläkejärjestelmän kaltainen osittain rahastoiva malli ei ole yhteensopiva lisäeläkedirektiivin

## **Valiokunnan lausunto StVL 3/2026 vp**

kanssa, ja Suomen lakisääteisen työeläkejärjestelmän tulee jatkossakin säilyä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) No 883/2004 soveltamisalaan kuuluvana direktiivin soveltamisalan ulkopuolella.

Ehdotetut muutokset tulevat lisäämään ammatillisia lisäeläkkeitä tarjoavien eläkelaitosten hallinnollista työtä ja toiminnan kustannuksia. Valiokunta katsoo valtioneuvoston tavoin, että jatkovalmistelussa tulee varmistua siitä, ettei sääntely muodostu kohtuuttoman raskaaksi lisäeläkkeitä tarjoaville pienille toimijoille.

Direktiiviehdotuksen ja asetusehdotuksen mukaan eläkkeiden seurantajärjestelmien tulee kattaa lisäeläkelaitosten hallinnoimat eläkevastuut sekä PEPP-tuotteista karttuneet eläkeoikeudet. Valiokunta katsoo valtioneuvoston tavoin, että eläkkeiden seurantajärjestelmien kehittäminen tulee jättää suositustasoiseksi eikä sitä tule säännellä lisäeläkedirektiivissä tai PEPP-asetuksessa. Lisäeläkkeiden lisääminen eläkkeiden seurantajärjestelmään ei olisi Suomessa kustannustehokasta eikä perusteltua lisäeläkkeiden vähäisen merkityksen vuoksi. Lisäksi lisäeläkkeiden lisääminen lakisääteisen työeläkkeen seurantajärjestelmään puuttuisi EU-sääntelyn ulkopuolelle jätettyihin eläkkeisiin ja kansalliseen oikeuteen määritellä eläkejärjestelmä.

Valtioneuvoston näkemyksen mukaan EIOPAlle (vakuutus- ja lisäeläkeviranomainen) annettavaa valtuutta antaa ohjeistuksia lisäeläkelaitoksille tulee arvioida neuvottelujen kuluessa tarkemmin. Lisäksi valtioneuvoston kannan mukaan komissiolle siirrettäväksi ehdotettua toimivaltaa antaa delegoituja säädöksiä lisäeläkelaitoksen toiminnan perusteista ja vakavaraisuudesta tulisi tarkastella erityisesti siitä näkökulmasta, miten kansalliset erot ja soveltuvuus suomalaisten lisäeläkelaitosten toimintaan on ehdotuksessa huomioitu. Valiokunta pitää tärkeänä, että arvioinnissa otetaan huomioon kansalliset erityispiirteet ja että toimivaltuuksien antamiseen EIOPA:lle sekä komissiolle annettaviin yleisiin toimivaltuuksiin antaa delegoituja säännöksiä suhtaudutaan lähtökohtaisesti pidättyväisesti.

### **VALIOKUNNAN LAUSUNTO**

Sosiaali- ja terveysvaliokunta ilmoittaa,

*että se yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan korostaen edellä esitettyjä näkökohtia.*

## Valiokunnan lausunto StVL 3/2026 vp

Helsingissä 25.3.2026

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Krista Kiuru sd (osittain)  
varapuheenjohtaja Mia Laiho kok  
jäsen Kim Berg sd (osittain)  
jäsen Maaret Castrén kok  
jäsen Bella Forsgrén vihr (osittain)  
jäsen Hanna-Leena Mattila kesk  
jäsen Ville Merinen sd  
jäsen Minna Reijonen ps  
jäsen Anne Rintamäki ps (osittain)  
jäsen Päivi Räsänen kd (osittain)  
jäsen Pia Sillanpää ps  
jäsen Oskari Valtola kok  
jäsen Ville Väyrynen kok (osittain)  
jäsen Henrik Wickström r

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Sanna Pekkarinen